

GLASNILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XIV

PETEK, 13. JULIJ 1984

ŠT. 7

Restavljanje in spajanje furnirja v proizvodnji vrat v TO Rečica

Izvoz vhodnih vrat

Leta 1973 smo izvozili prva vhodna vrata. Naslednji dve leti je bilo izvoženih veliko vrat na Madžarsko, ko pa so le-ti sprejeli nekatere nove gospodarske ukrepe, je izvoz 1976 močno upadel ter popolnoma zamrl leta 1977.

1981. leta smo izboljšali kvaliteto vrat (letvice) ter začeli ponovno iskati potencialne kupce. Pridobili smo nekega avstrijskega kupca, ki dokaj stalno naroča po en kamion vrat. Kupec je zadnje čase precej povečal prodajo naših vhodnih vrat in to pa predvsem zaradi ugodne prodajne cene ter konstantne kvalitete. Cena je sicer nizka, toda upoštevati moramo, da spadajo naša vrata v spodnji razred vhodnih vrat, katere

absorbira avstrijsko tržišče. Takšna vrata Avstrijci kupujejo le za vikende, zunanje vhode v kleti, kot druga vhodna vrata in podobno, medtem ko vzdajo kot glavna vhodna vrata veliko bolj kvalitetna, masivna, lepša pa tudi dražja vrata.

Kljub temu, da je cena v šilingih dokaj nizka, dobimo za takšna vrata približno toliko kot na domačem trgu, oz. še nekaj več, če upoštevamo vse prednosti, ki nam jih prinese

izvoz na konvertibilno tržišče.

Poleg izvoza vrat v Avstrijo pa smo lani ponovno pričeli z izvozom vrat na Madžarsko. V tem primeru gre za kompenzacijski posel, ko za vrednost izvoženih vhodnih vrat (ali drugih finalnih izdelkov) uvozimo razne reprovizivne materiale (v našem primeru lesnit in iverne plošče). Tak posel ima veliko prednosti, pa tudi pomanjkljivosti. Prednosti se kažejo v kar visokih iz-

voznih cenah vhodnih vrat ob normalni izdelavni kvaliteti. Pogodbene količine so normalno velike in je le malo verjetno, da ne bi prišlo do odpoklica.

Težava kompenzacijskega posla pa je predvsem v tem, da je težko dobiti ustrezno soglasje naših zveznih organov. Pa tudi madžarski dobavitelji se včasih ne držijo dogovorov (npr. pošljejo preveč vagonov naenkrat,

včasih tudi v drugi specifikaciji in kvaliteti).

Gledano v celoti pa so takšni posli za nas ugodni in jih bomo skušali razvijati tudi v bodoče, kajti z modernizacijo tovarne bodo količine vhodnih vrat, namenjene izvozu, večje. Ob tem pa seveda ne smemo zanemariti tudi izvoza na konvertibilna tržišča, ki je za nas pa tudi za širšo družbeno skupnost izrednega pomena.

Primožič

22. julija

praznujemo vstajo Slovencev

22. julij 1941 je datum zgodovinskega pomena. Tedaj se je naš narod uprl tujcu, ki je s silo vdrl na naše ozemlje. Tega dne je šmarnogorska skupina, sestavljena iz prvih pogumnih partizanov napadla okupatorjevega pomočnika. Dva dni kasneje so ustanovili rašiško četo.

Nikakor ne smemo pozabiti, da je pobudo za upor v naši ožji kakor tudi v širši domovini dala komunistična partija Jugoslavije. V Ljubljani je bila organizirana centralna tehnika KPS, ki je razširjala publikacije komunistične partije in osvobodilne fronte. Partizani so s prvimi oboroženimi akcijami pokazali narodu, da je potrebno upor organizirati in napasti sovražnika tam, kjer bo najmanj pričakoval. Pogoji za oboroženo vstajo so bili pogosto zelo težavni in tvegani. Vzroki za nastanek čet in drugih oblik oboroženega odpora so se kazali tudi v gosti naseljenosti, prometnih zvezah in v naglem zasledovanju hitlerjanske propagande. Partizani so s svojimi akcijami pogosto presenečali sovražnika.

V letu 1941 se je zares uresničil razglas KP Slovenije, ki ga je že meseca junija izdala vsem Slovincem. Tudi za ceno življenja niso položili orožja prej, dokler ni bil fašistični tlačitelj popolnoma uničen, dokler ni bila osvobojena zadnja ped slovenske zemlje.

V svobodi in miru delamo in živimo že skoraj štirideset let. Znamo dovolj vrednotiti mir in vse socialistične pridobitve? Nenehno moramo obnavljati in razvijati naše obrambne sile po vzgledu naših borcev med NOB. Stalno se moramo tudi boriti za to, da bomo boljše delali, varčevali in prebrodili gospodarsko krizo in nadaljevali v smislu stabilizacije. Naš največji dramatik Ivan Cankar je nekoč izpod peresa izvalil svetle besede: »Na plečih delavca sloni bodočnost slovenskega naroda – proletarca.«

Vesna

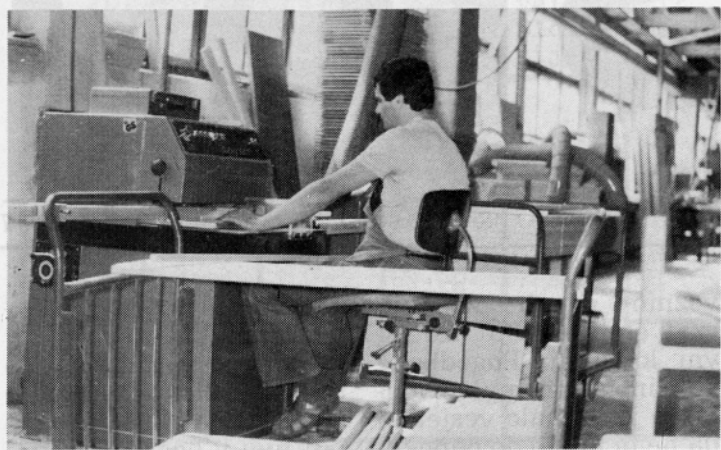
Vsem delavcem

**ob prazniku vstaje
naše iskrene čestitke**

Uredniški odbor

Izboljšanje pogojev proizvodnje vrat v Bohinju

V peti številki Glasila smo predstavili smrekova masivna vrata, ki jih izdelujemo v obratu pohištvo v TO Tomaž Godec v sodelovanju z obratom vrat TO Rečica.

Z nabavo stroja za izdelovanje križnih vezi je bilo odpravljeno vrsto težav pri izdelavi mrež za vrata

Sortacija letev in sestava mreže za vrata

V juniju je stekla druga serija treh vrat. V prvi seriji so bile prisotne manjše težave, ki smo jih skušali v drugi seriji odpraviti. Težave pri krojenju lesa za ta vrata ne bodo v celoti odpravljene, ker je zahteva po kvalitetnem lesu prevelika, zaloge takega lesa pa so majhne.

Strojna obdelava elementov krila je zelo zahtevna, pa vendar še zadovoljiva. Le sestavo in ročno brušenje opravljamo na obrtniški način. Zato je porabljenega še preveč časa. Sestavo vrat bi morali spremeniti, saj se stiska z mizarскими vijaki. Tak način sestave je fizično težak, saj se zbija z macolo, ki pa se še v gradbeništvu malo uporablja.

V prvi seriji smo imeli nekaj težav z izdelavo mreže za vrata s steklom. Z nabavo stroja za izdelovanje križnih vezi v drugi seriji teh težav ni bilo.

V nadaljnji proizvodnji teh vrat bomo zahtevnejše operacije opravljali z novim strojem, numerično vodenim rezkarjem, ki smo ga lahko videli na ljubljanskem sejmu v mesecu juniju.

M. J.

stransko očeljena, prispela po vzdolžnem traku do sorterja. Ta bo sortiral deske in jih skladal v pakete tako, da bo na desno stran od traku dajal deske v paket, ki so ožje pri njemu, v paket na levo stran pa deske, ki so širše pri njemu. Kvalitetne deske za late bo odkladal za seboj, deske za napako pa bo pustil na prečnem transporterju. Druga deska od čelilnika bo potovala po drugem delu traku na prečni transporter. Tukaj bo drugi sorter izbiral deske tako, da bo ožje na njegovem koncu skladal v paket desno od sebe, širše na njegovem koncu pa levo od sebe v paket. Poleg v drugem paketu bo skladal še kvalitetnejše deske.

Deske na prečnem transporterju, ki prispejo potem do čelilnika so prekratke — neočeljene ali pa delno nesposobne za elemente. Prečni transporter bo vse te izločene deske pripeljal do čelilnika, kjer se bodo ponovno očelile, da bomo dobili desko, sposobno za elemente in odrezek — element za sredino.

Deske, ki so uporabne za krajše elemente, bomo skla-

dali v pakete, očeljeni elementi za sredino pa bi se po traku transportirali do krožne žage za robljenje.

Ker je v predvideni hali najmanj polovica prostora namenjena vskladiščenju narezanih desk za elemente, se bodo le-ti po potrebi oddajali v plošče. S tem bomo dosegli, da bodo v proizvodnji elementi enake dolžine. Sočasno pa se bo les v zloženih in vskladiščenih paketih izenačil, deske se bodo zravnale in ne bo toliko škarta zaradi razpok in krivljenja.

Vse deske v paketih bodo po širini obrnjene v eno smer, zato bo tudi pri robljenju delo kvalitetnejše, saj bodo vse deske obrnjene z ožjim koncem k stroju in ne bo vzroka za preširoko žamanje na račun izkoristka lesa.

Tudi izločevanja za robljeniki bo manj, saj bo manj slabo ožamanih, prekratkih in z velikimi napakami, ker bodo te deske izločene že prej.

Tako bomo pridobili tudi nekaj prostora v ploščah, kar bo ugodno vplivalo na proizvodnjo.

Franc Bijol

INOVATOR LETA 1983

Ob otvoritvi lesnega sejma s področja lesnoobdelovalnih in predelovalnih strojev, ki je bil 11. junija v Ljubljani, so letos prvič podelili republiška priznanja in plakete inovatorjem. Komisija za inventivno dejavnost pri republiškem sindikatu delavcev gozdarstva in lesarstva si je letos prvič zadala nalogo, da najboljšim inovatorjem podeli moralno priznanje s priznanji in plaketami. Že v mesecu decembru 1983 so bili poslani razpisi o podelitvi priznanj »inovator leta 1983« po posameznih temeljnih organizacijah. Vsaka TO je morala izbrati le enega kandidata.

Odbor za gospodarjenje je izbral Tomaža Ravhekarja, ki je skonstruiral stroj za krivljenje Al pločevine (uporablja se pri vhodnih in garažnih vratih v TO Mojstrana).

Priznanja in plakete je podeljeval predsednik republiškega sindikata tov. Orožen.

Za boljše ovrednotenje inventivne dejavnosti v lesarstvu in gozdarstvu Slovenije so bile v okviru sejma prikazane — razstavljene fotografije s kratkim opisom inovacij.

Dobitniki priznanj in plaket republiškega odbora sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva Slovenije »Inovator leta 1983«:

Arko Ivan, Inles Ribnica — tehnične izboljšave strojev, Hančič Ivan, Menina Kamnik — tehnične izboljšave v postopku izdelave okraskov, Grojdek Marjan, Slovenijales, Tovarna pohištva Brežice — predelava zastarelega tipa stroja za furniranje robov, Praprotnik Peter, LIK Savinja Celje, TOZD Energetika in vzdrževanje — sistem omejevanja električne konice — EKS 80, Petkovšek Jože, KLI Logatec — nizkotemperaturna sušilnica in vlažilec zraka, Bartolj Jože, Novoles Novo mesto — protipožarni mehanski valj TIP PMC 500, Komprij Ivan, Lesna Slovenj Gradec, TOZD Tovarna

pohištva Prevalje — izboljšanje delovnih pogojev in zmanjšanje fizičnega dela na liniji za brazdanje in brušenje vratnih kril — racionalizacija obračanja med brusilkama, Hvala Viktor, Soško gozdno gospodarstvo Tolmin — električno-hidravlični stroj za krivljenje debelostenskih cevi, Kamenšek Boris, Mizarstvo Rogaska Slatina — brusilni stroji za žage, Trojan Ivan, Lesonit Ilirska Bistrica, — pribornici za brušenje segmentov drobilcev, Regoršek Franjo in Kidrič Ludvik, Mizarstvo Skala Slovenske Konjice — stroj za izdelavo elementov za industrijske rotacijske sode in kadi, Grizonič Remigio, Slovenijales, Oprema Izola — aktivnost na področju inventivne dejavnosti, dr. Rebula Edvard, Gozdno gospodarstvo Postojna — ugotovitev potrebnih časov sečnje in izdelave gozdnih sortimentov, Glušič Danilo, Gorenje, Glin Nazarje — avtomatska podmizna krožna žaga za krojenje surovcev v pretoku, Kure Jože, Gozdno gospodarstvo Novo mesto — zaščita karterja motorja, menjalnika in centralnega ohišja IMT 558 in IMT 560, Kodrič Branko, Marles Maribor — naprava za brušenje rezil za profiliranje, Ravhekar Tomaž, LIP Bled — stroj za krivljenje Al pločevine, Poberaj Leon, Meblo Nova Gorica — obrezovalnik, Krmpotič Nevenka, Robič Andrej, Berce Jože, Finžgar Miha, ELAN Begunje — sredice za smuče — boljši dolžinski izkoristek stranskega fenola, Lazar Milan, Slovenijales, LIK Kočevje — vakuumska sušilnica in popravilo sedežev, Konjar Ciril, Slovenijales, Lesna industrija Idrija, TOZD Masivno pohištvo Cerčno — stiskalnica za vtiskanje manjših lukenj, Cirk Valentin in Mohorič Brane, Alples Železniki — postopek za izdelavo neizkoriščenega betona — tlaka, Urbančič Franc, Hoja Ljubljana — izboljšava kotla za sistem ogrevanja. Šifrer

Nov viličar

Odkar smo rekonstruirali proizvodnjo vhodnih in garažnih vrat v TOZD Mojstrana, so tudi planske zadolžitve večje. Večji proizvodni plan narekuje spremembe v tehnologiji. Že v planu lanskega leta smo predvideli, da bo ob večjem pretoku materiala tudi transporta več. Spričo tega smo naročili še en viličar, ki bo dodatno opravljal transport materiala. Le-tega so nam dobavili in že služi svojemu namenu. Sedaj opravlja en viličar transport za potrebe proizvodne hale, drugi pa za potrebe skladišča surovin in izdelkov.

Tako smo rešili še en problem. Ob povečani proizvodnji se lahko zgodi, da nastopi okvara na

Transporta brez viličarja si danes ne moremo več predstavljati

viličarju. To se nam je že zgodilo, a večjega zastoja le ni bilo. Ker je proizvodnja večja, si zastojev sploh ne smemo dovoliti. Cela proizvodnja je odvisna od transporta in le-ta mora biti vedno tako organiziran, da proizvodnja

teče normalno. Za dobro delo viličarja pa mora biti usposobljeno tudi cestišče. To je kar primerno. Večina transportnih poti je asfaltiranih, ostalo pa bo urejeno do konca letošnjega leta.

Noč

Priprava desk za elemente plošč

Pisali smo že, da smo v obrat opaznih plošč namestili novejšo, bolj sodobno stiskalnico, ki je zamenjala že dotrajano.

Ta stiskalnica bo predvsem izboljšala delovne pogoje, saj bo ves transport od sestavljanja do praznjenja iz stiskalnice avtomatski. Sočasno pa bo mogoče izdelovati plošče večjih dolžin, tudi 3 m.

Ker je stiskalnica veliko večja, saj ima kar 18 etaž, lahko sprejme naenkrat najmanj 54 plošč, krajših pa tudi 108. Vse to pa zahteva, da se dolžine elementov čimmanj menjajo. Zato bomo elemente pripravili tako, da jih bomo izdelovali ene dolži-

ne dalj časa, saj zaradi avtomatizacije ne moremo menjati dimenzije plošč za vsako stiskalnico, kar je bilo mogoče od sedaj, ko smo imeli 3 stiskalnice in ročno vkladanje.

Odločili smo se, da bomo v prostoru, kjer krojimo les za

pohištvo, postavili večlistni čelilnik Heist z ustreznimi stroji in transporterji, kjer bi pripravili les za nadaljnje delo na večlistnih robljenikih Paul.

Delo na samem čelilniku se ne bo spremenilo, saj se bo paket desk iz sušilnice pomikal po valjni progji do razkladalne naprave pri čelilniku.

Transport očeljenih desk od čelilnika bo urejen tako, da bo prva deska — pri delavcu čelilnika, ki je oboje-

PREGLED BOLNIŠKE ODSOTNOSTI V DO LIP BLED

za mesec maj 1984 in primerjava z istim mesecem lanskega leta

1983	DSSS	Tomaž Godec	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina	LIP
bolovanje do 30 dni	1.35	3.56	4.72	3.53	1.78	1.24	3.53
bolovanje nad 30 dni	1.48	4.65	1.92	4.27	1.81	—	3.22
Skupaj bolovanje	2.83	8.21	6.64	7.80	3.59	1.24	6.75
Porodniška odsotnost	—	1.05	0.62	1.53	2.41	—	0.94
1984							
bolovanje do 30 dni	1.34	3.67	2.64	2.29	3.82	—	2.98
bolovanje nad 30 dni	1.13	2.68	2.21	1.67	3.76	—	2.35
Skupaj bolovanje	2.47	6.35	4.85	3.96	7.58	—	5.33
Porodniška odsotnost	1.08	0.89	2.74	1.25	0.48	—	1.44

PREGLED BOLNIŠKE ODSOTNOSTI V DO LIP BLED

za obdobje I—V/84 in primerjava z istim obdobjem lanskega leta

1983	DSSS	T. Godec	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina	LIP
bolovanje do 30 dni	2.71	6.18	5.56	4.72	6.86	1.76	5.56
bolovanje nad 30 dni	1.31	3.95	2.88	2.54	2.51	0.38	3.13
Skupaj bolovanje	4.02	10.13	8.44	7.26	9.37	2.14	8.69
Porodniška odsotnost	0.25	1.28	0.29	1.59	1.31	—	0.89
1984							
bolovanje do 30 dni	1.83	4.53	4.22	3.40	5.84	1.70	4.16
bolovanje nad 30 dni	1.05	2.75	1.84	2.50	3.36	—	2.29
Skupaj bolovanje	2.88	7.28	6.06	5.90	9.20	1.70	6.45
Porodniška odsotnost	1.11	1.79	2.57	1.69	1.34	0.11	1.89

Rast YU 84

Letošnja 12. jugoslovanska razstava izumov, tehničnih izboljšav in novosti je bila v času od 31. 5. do 8. 6. 1984 v Dvorani mladosti na Reki. V sklopu razstave je bilo organizirano tudi dvodnevno posvetovanje na temo: »Inventivna dejavnost in dolgoročni program ekonomske stabilizacije.«

Navajam predavatelje in teme predavanj (če bi koga zanimalo posamezno področje predavanja, lahko dvigne gradivo v PRB-ju):

— prof. dr. Radovan Mila-
nović (Ekonom. fakulteta Sa-
rajevo)

Inovacijska dejavnost v
funkciji ustvarjanja ciljev
ekonomske stabilizacije;

— prod. dr. Vojislav Vuče-
nović (Ekonom. fakulteta
Beograd)

Inovacije v premagovanju
krize;

— Mr. Božo Jušić (eko-
nom. inštitut Zagreb)

Družbeni činitelji vzpod-
bujanja inovacijske dejav-
nosti;

— dr. Josip Mikulić (INA
— industrija nafte Zagreb)

Stimulacija inovacijskega
dela

Finansiranje, utrjevanje
učinka in evidenca inovacij;

— dr. Andrej Frimerman

Postopek ugotavljanja
pravic inovatorjev za ino-
vacije, ki so bile v družbenem
delu;

— dr. Radojica Jojić;

— dr. Hasan Muratović
(Inštitut za organizacijo in
ekonomiko Sarajevo)

Reziskovalno-razvojno de-
lo kot činitelj razvoja inven-
tivne dejavnosti;

— Mr. Bojan Prentar (Re-
publiški komite za razisko-
valno dejavnost in tehnologi-
jo Ljubljana)

Inventivna dejavnost in
poslovne odločitve v OZD za
doseganje ciljev ekonomske
stabilizacije organizacije
zdruzenega dela);

— prof. dr. Vladimir Mila-
čić (strojna fakulteta Beo-
grad)

Organiziranje industrije
za tehnološki razvoj na bazi
novih tehnologij;

— dipl. ing. strojništva
Predrag Čončić

Metodologija — ugotavlja-
nje finančnega učinka
ustvarjalnosti delavca v
OZD pod posebnimi pogoji
določevanja.

Na sami razstavi je sodelo-
valo 64 delovnih organizacij
s 516 novostmi; iz šol in fa-
kultet 14 novosti, skupine ra-
ziskovalcev oz. inovatorjev
74, individualnih razstavljal-
cev 81 novosti. Od tujih raz-
stavljalcev je bila zastopana

le Nemčija. Ena od zanimi-
vih razstavljenih primerov
je bil zgodovinski prikaz raz-
voja telefona vse do današ-
njih dni.

Letošnja razstava RAST
— YU je bila manj obsežna
kot prejšnja leta, čeprav smo
pričakovali ravno nasprotno
v času, ko želimo večjo aktiv-
nost in intenzivnost v razvo-
ju inovacijske dejavnosti kot
temelj rasti produktivnosti
dela.

Lahko trdimo, da imajo
nekateri DO več novitet,
vendar so bile predstavljene
že nekatere znane inovacije.
Od lesnih industrij je bil za-
stopan le LESONIT Ilirska
Bistrica, z že znanimi regali
SET-7. Novost je bila ultra-
les sendvič plošča, ki se upo-
rablja za stenske in talne
obloge ter okenske police. Iz-
delana je iz dveh plošč vlak-
nene ultrales plošče dolžine
od 4,0 mm do 8,0 mm.

Površina je oplemenitena
z melaminsko folijo v razli-
čnih barvnih odtenkih in de-
senih: furnir, marmor, pen-
ta... Prednost je v večji
trajnosti izdelka.

Za našo DO je bila zani-
movost tudi Jugoturbina —
Žeče Karlovac, s predstavit-
vijo okovja za okna in vrata
s polkni. S tem okovjem je
možno regulirati naklon lam-
mel na polkni in s tem svet-
lobo v prostoru. Estetsko je
lepo rešeno, ker se okovje
sploh ne opazi.

Okovje za zapiranje oz. za-
klepanje vhodnih vrat, ki te-
če po celi višini vrat in obe-
nem služi pred zvitjem vrat.
Ključavnica zapira vrata na
šestih mestih — točkah.
Prednost okovja je v tem,
ker služi za večjo varnost
pred nasilnim odprtjem.

Ostale novosti so prikaza-
ne na področju elektronike,
mehanizacije, izolacije itd.

Vso pozornost zasluži tudi
tovarna TAM Maribor po
številu nastavljenih in prija-
vljenih inovacij. V svoj proiz-
vodni program vedno več
vključujejo lastno, domače
znanje. Obenem se jim odpi-
ra pot na tuje tržišče (samo-
stojna proizvodnja avtobu-
sov, rezervnih delov za avto-
mobile, traktorje, do sesta-
vljenih kamionov).

Zaključki o krepitvi ino- vacijske dejavnosti delavcev v združenem delu:

— Nujno bi bilo potrebno
nameniti večji poudarek ra-
ziskovalcem in inovacijski
dejavnosti že v vzgojno izo-
braževalnih programih, zla-
sti usmerjenem izobraževa-
nju v visokih in višjih šolah.

— Prihajajoča mlada ge-
neracija ima nakopičeno
znanje in veliko inovacijskih
spodobnosti, zato zasluži vso
družbeno skrb glede usmeri-
tve in uporabe v družbeni
praksi. S takim teoretičnim
pridobljenim znanjem bi se
novozaposleni kvalitetneje
vključili v inov. proces v TO.

— Poseben pomen za raz-
voj kakršnekoli inovativne
dejavnosti pa ima izobraže-
vanje. Brez izobraževanja ni
inovacijskih dosežkov, zato
je aktivirati vse možne obli-
ke izobraževanja, tako red-
nega kot dopolnilnega, vse
do ogledov visokih dosežkov
v podjetjih, obiskov sejmov
doma kot v tujini. Ne smemo
dopustiti, da bi se v znanju
in tehnologiji osamili, če-
prav nam gre še tako težko.

— Odkriti in odpraviti je
vzroke, ki ovirajo uveljavlja-
nje inovacijske dejavnosti
kot množičnega gibanja.

— Dogovoriti se je za na-
loge in akcije, s katerimi bo
zagotovljena krepitev inov.
dejavnosti.

— Potrebno je razpisati
probleme, ki se pojavljajo
pri vsakdanjem delu in
usmeriti inovatorje na pred-
met ali proces dela, ki ga je
potrebno izboljšati.

— Opažamo, da je neure-
jeno vprašanje po samo-
upravnih aktih med normal-
no delavčevu obveznostjo in
rezultatoma njegovih doda-
tnih USTVARJENIH PRI-
ZADEVANJ, ki bi morala biti
posebej ovrednotena. To
so predvsem razvojno-razis-
kovalni delavci in vodstveni
delavci v proizvodnji.

Ana Šiferer

Sklepi samoupravnih organov

Delavski svet DO (2. 7. 1984)

1. Sprejel je sklep o povišanju vrednosti točke, ki velja od 1. 7. 1984 dalje.

2. Sprejel je predlog cenika uslug.

3. Sprejel je ugotovitveni sklep o veljavnosti ocen no-
vosistemiziranih del in nalog ter sprememb ocen del in na-
log na podlagi spremembe opisov v TO Tomaž Godec, TO
Rečica, TO Mojstrana in DSSS.

4. Dal je odgovore na pritožbe vrednotenja zahtevno-
sti del in nalog: upravljavec krpalnika v obratu opažnih
plošč v TO Tomaž Godec, zaposlenih v skladišču gotovih iz-
delkov v TO Rečica in knjigovodje gotovih izdelkov v obratu
vrata TO Rečica.

5. Potrdil je nove višine dnevnic za službena potova-
nja, stroškov prenočevanja in kilometrine, ki pa se upora-
bljajo že od 7. 5. 1984.

6. Sprejel je novo ceno uslug za prevoze s kombijem,
kamionetom oz. gasilskim avtom.

7. Obravnaval je vlogo udeležencev sejma Interbimall:
Lojza Kopavnika, Lojza Luskovca, Janeza Medje, Lovra Lega-
ta, ki prosijo za povrnitev škode, ki so jo utrpeli, ko jim je
bila ukradena prtljaga iz kombija.

Zadevo je preučil in odločil, da vsakemu izplačamo po
10.000 din (iz sklada skupne porabe).

8. Na osnovi že sprejetega samoupravnega sporazu-
ma o ustanovitvi Samoupravne interesne komunalne skup-
nosti (17. 10. 1983) je DS sprejel statut SIKS.

9. Sprejel je sklep o podpisu samoupravnega sporazu-
ma o združevanju dela in sredstev za gradnjo telefonskega
omrežja v krajevni skupnosti Žirovnica.

10. Obravnaval je prošnjo krajevne skupnosti Kopriv-
nik—Gorjuše za združevanje sredstev za sanacijo vodovoda
za naselji Koprivnik in Gorjuše. DS je bil enoten, da bo LIP
Bled pri sofinanciranju sodeloval, vendar pa bo o prošnji po-
novno razpravljal, ko bo znana finančna konstrukcija vseh
sodelujočih.

11. Obravnaval je pobudo Občinske interesne skup-
nosti za ceste Radovljica za pristop k sofinanciranju in dokon-
čanju ceste Boh. Bistrica — Soteska in po razpravi sprejel
naslednja sklepa:

— DO LIP Bled pristopa k združevanju sredstev za iz-
gradnjo ceste Boh. Bela — Soteska v višini 50.000.000 din,
in sicer 1/3 sredstev kot nepovratno in 2/3 kot 5-letno po-
sijilo z obrestno mero 15 %.

— DO LIP Bled združuje sredstva pod pogoji

● da polovico predračunske vrednosti za dokončanje
investicije zagotovi investitor Republiška skupnost za ceste
v letu 1985;

● da bodo dela zaključena pred 30. 11. 1985.

Delavski svet TO Podnart (2. 7. 1984)

1. Potrdil je prednostno listo prosilcev za stanovanja v
predloženi obliki,

2. Sprejel je novo ceno obroka za tuje uporabnike, in
sicer 150,00 din, z veljavnostjo od 3. 7. 1984,

3. Obravnaval je pritožbo Božič Matilde zoper sklep o
razporeditvi in določitvi osnove za obračun OD in potrdil
sklep odbora za delovna razmerja, ki jo je na predlog nepo-
srednih vodij dne 23. 5. 1984 razporedil na dela in naloge
narez širin in dolžin,

4. Gasilskemu društvu Sr. Dobrava je za obitje pod-
strešja gasilskega doma odobril nakup 80 kv. m oblog s/j II.
oz. III. kvalitete s 50 % popustom,

5. V skladu s projekcijo cen za leto 1984 in 16. členom
pravilnika o oblikovanju prodajnih cen je sprejel sklep o po-
dražitvi stropnih in stenskih oblog ter ladijskega poda za
20,1 %.

Razmeroma dobro razvita obrtna dejavnost v občini Radovljica

Po splošni presoji, ki jo je
ne dolgo tega izrekel izvršni
svet SO Radovljica, je v obči-
ni razmeroma dobro razvita
obrtna dejavnost, četudi ni
vse tako kot bi moralo biti.
Samostojno obrtno dejav-
nost opravlja 556 obrtnikov,
ki zaposlujejo še 530 delav-

cev. Med njimi je 403 obrtni-
kov raznih storitvenih dejav-
nosti, 83 avtoprevoznikov in
taksistov in 70 gostincev. Ra-
zen tega v občini kot stran-
ski poklic v kooperantskih
odnosih s tekstilno in kovin-
sko industrijo opravlja obrt
še 454 občanov.

Kratke vesti:

Na Bledu v Festivalni dvo-
rani je prejšnji mesec zase-
dala poslovna konferenca
SFRJ — EGS (Evropska go-
spodarska skupnost). Tega
za našo državo pomembnega
srečanja se je udeležilo okoli
150 uglednih gospodarstve-

nikov iz sto podjetij sedmih
zahodnoevropskih držav in
Jugoslavije. Konferenca je z
vseh vidikov osvetlila poslo-
vne stike in možnosti trgova-
nja posredno preko naše dr-
žave z deželami v razvoju.
Opozorili so še na številne
neizkoriščene možnosti in
na našo neučinkovitost.

Razporejanje čistega dohodka v lesarstvu

Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in izhodiščih za razporejanje čistega dohodka ter za delitev sredstev za OD in skupno porabo bo nadomestil vsakoletni dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka.

S tem samoupravnim aktom se sporazumevamo:

— o ukrepih, s katerimi bomo zagotavljali, da bodo dosežena splošna razmerja v delitvi družbenega proizvoda, ki so določena v vsakoletni resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije,

— o kazalcih poslovnega uspeha, značilnih za udeležence in o skupnih izhodiščih za razporejanje dohodka in čistega dohodka,

— o skupnih izhodiščih za delitev sredstev za osebne dohodke iz tekočega in minulega dela,

— o skupnih izhodiščih za oblikovanje razvida del in nalog in za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog,

— o relativnih razmerjih za tipična dela in naloge in o metodi za ugotavljanje teh razmerij,

— o skupnih metodoloških izhodiščih za ugotavljanje delovne uspešnosti delavcev,

— o nagrajevanju učenec in pripravnikov,

— o skupnih osnovah in merilih za oblikovanje sredstev skupne porabe in o namenih, za katere se lahko ta sredstva uporabljajo.

Družbene usmeritve razporejanja dohodka, ki jih določa vsakoletna resolucija o družbenoekonomskem razvoju SR Slovenije, bomo udeleženci zagotovili z ustreznim planiranjem v podskupini dejavnosti in pri tem upoštevali razmerje doseženih rezultatov in razporejenih osebnih dohodkov in skupne porabe podskupine dejavnosti do doseženih rezultatov in razporejenih osebnih dohodkov in skupne porabe v gospodarstvu SR Slovenije.

Osnovna planska razmerja za razporejanje čistega dohodka sprejme skupščina Splošnega združenja lesarstva Slovenije na predlog komisije udeležencev. Komisija udeležencev določa to razmerje na osnovi kazalcev uspešnosti poslovanja za pretekla 3 leta v podskupinah dejavnosti in gospodarstvu SR Slovenije.

Podatke o kazalcih poslovanja (pretekle in planirane): dohodek na delavca, čisti dohodek na delavca, osebni dohodki in skupna poraba na delavca, akumulacija na delavca, dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi, delež konvertibilnega izvoza v celotnem prihodu objavi komisija udeležencev vsako leto do 20. decembra.

Udeleženci bomo ugotavljali primernost planov razporejanja čistega dohodka za OD in skupno porabo ter dejanskega razporejanja s kazalci poslovanja pred začetkom poslovnega leta pri planiranju za prihodnje leto ter ob periodičnih in zaključnem računu.

Gibanje osebnih dohodkov v delovnih skupnostih mora biti usklajeno z gibanjem OD v temeljnih organizacijah kot je to določeno v sporazumu o medsebojnih pra-

vicah, obveznostih in odgovornosti.

Predlog samoupravnega sporazuma dejavnosti sprejmemo udeleženci s sklepom delavskega sveta in je sklenjen, ko ga sprejme večina udeležencev in da nanj svoje soglasje republiški odbor delavcev gozdarstva in lesarstva.

Na predlog RO sindikata dejavnosti udeleženci imenujemo komisijo udeležencev za izvajanje samoupravnega sporazuma dejavnosti.

Komisija udeležencev ima zlasti naslednje naloge:

— odgovarja na organiziran potek samoupravnega sporazumevanja o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za OD in skupno porabo v dejavnosti

— na podlagi sprejete metodologije ter dogovorom z udeleženci in RO sindikata dejavnosti zbira podatke in spremlja delovanje samoupravnega sporazuma dejavnosti

— vodi spisek udeležencev samoupravnega sporazuma dejavnosti po podskupinah dejavnosti

— udeležencem posreduje ocene in analize o rezultatih gospodarjenja in ocene primernosti oblikovanja in delitve sredstev za OD in skupno porabo; o svojih ugotovitvah obvešča udeležence in republiški odbor sindikata, v primerih neusklajenosti razporejanja čistega dohodka z dogovorjenimi merili v tem sporazumu pa še izvršni svet skupščine občine, v kateri ima tak udeleženec sedež.

Šefman

V sindikatu ponovno o cenah in investicijah

Cene in inflacija sta v zadnjem času dve glavni temi pogovorov, upov in bojzani številnih delavcev, direktorjev, političnih aktivistov in drugih. Oboje pomembno vpliva na družbenoekonomski položaj delavcev v združenem delu, zato ni nič čudnega, če v sindikatu temu namenimo veliko pozornost. Pa ne da bi samo dajali pobude in predloge državnim organom, gre predvsem za to, koliko smo v sindikatu usposobljeni in odločni spopasti se s stroški in cenami ter investicijami in seveda preko tega tudi z inflacijo.

Nov način oblikovanja cen, odločnost da (ponovno) uveljavimo ekonomske kriterije gospodarjenja— vse to začenjamo uvajati v pogojih nestabilnosti tržišča in vseh drugih dokaj nenormalnih okoliščinah, kar bi ob popolni spontanosti delovanja vseh stroškovnih in cenovnih mehanizmov pripeljalo do katastrofalne inflacije. Zato je bila z dogovorjeno politiko cen in projekcije cen za letos predvidena tako najvišja rast cen, kot tudi dinamika njihovega povečevanja. Gotovo je, da so tudi v projekciji še slabosti, nekatera neustrezna cenovna razmerja in podobno, toda projekcije se je na vsak način treba držati, če hočemo kolikor toliko brzdati inflacijo. V republiških sindikalnih forumih je bila seveda podprta selektivnost uresničevanja politike cen in so bila zavrnjena stališča o enotnih cenah (tako v teritorialnih okvirih kot v dejavnostih). Gotovo je, da je pri oblikovanju cen treba upoštevati specifičnost pogojev pridobivanja dohodka in zatečeno raven cen, toda projekcija cen je vendarle zgornja meja, pa na samo to. Ni mogoče kar brez utemeljitve posegati po najvišjih »dovoljenih« povečanjih cen, posebej če ni stvarnih dokazil o nujnosti takšnih povišanj.

Najnovejši podatki kažejo, da je večina predlogov za nove cene presegla okvire projekcije in da večina delavcev v ozdih, posebej pa delegati v delavskih svetih niso bili in niso objektivno seznanjeni z vsemi posledicami to-

likšnih povečanj cen lastnih proizvodov in storitev. Ne gre samo za verižne posledice v inflacijski spirali, gre tudi za vednost o povsem konkretnih ekonomskih sankcijah, ki bodo doletele tiste ozde, ki bodo bistveno odstopali od projekcije cen. V zvezi s tem, je sindikalna organizacija premalo odločno take informacije zahtevala od poslovnih organov in strokovnih služb oziroma tudi sama (prek sindikalnih poverjenikov) in organom upravljanja pa tudi delavcem posredovala opozorila o problematiki cen in inflacije ter sankcij.

Gotovo to ni lahka naloga, saj sindikalni aktivisti tudi niso vedno dovolj usposobljeni za take razprave. Tu pa lahko pomaga tudi občinski svet pa republiški odbor sindikata dejavnosti.

Tudi na tako imenovane »sive cene« ne gre pozabiti. Dostikrat se v ozdih pritožujejo nad »izsiljevalskimi« samoupravnimi sporazumi, ni pa prave pripravljenosti, da bi navedli konkretne podatke oziroma podpisnike kot kršitelje, prijavi. Dela za samoupravno delavsko kontrolo torej ne manjka.

Naslednji problem so investicije. Sindikat ima (zakonsko) možnost dajati mnenja k investicijskim predlogom. Seveda sindikat zanima predvsem kakšne pogoje dela in osebnih dohodke bo prinesla nova investicija. Očitno pa se sindikalne organizacije dosedaj niso kaj dosti ukvarjale s tem, saj smo v preteklosti dosti investirali,

pogoji dela se pa često kar slabšajo in slabšajo, da o osebnih dohodkih sploh ne govorimo. Pa še nekaj je pomembno pri investicijah: sindikalna usmeritev je, da imajo v današnjem položaju osebni dohodki prednost pred investicijami. Dogaja pa se, da je organizacija združenega dela v izgubi, pa še vedno investira, kar je po-

polnoma nesprejemljivo. Nekaj drugega pa je, če taka investicija pomeni prestrukturiranje in odpravljanje vzrokov izgube. Pri vseh investicijah pa bi bilo poleg bančnih kreditov in lastnih sredstev boljše uporabljati možnost angažiranja sredstev občanov, kar zakon dopušča.

Informacije
RS ZSS

Delovanje društva inženirjev in tehnikov lesarstva Gorenjske

Društvo inženirjev in tehnikov lesarstva Gorenjske (DIT) je bilo ustanovljeno na občnem zboru 19. 6. 1979 z namenom, da bi se lesarski strokovni kader med seboj bolje spoznal ter obogatil svoje strokovno znanje.

DIT lesarjev Gorenjske ima svoj sedež na Srednji lesni šoli v Škofji Loki. Vanj so vključeni lesarji naslednjih delovnih organizacij: Alples, Elan, Jelovica, LIP, Gradis Škofja Loka, Zlit ter Srednja lesna šola.

Člani posameznih DO se med seboj združujejo v sekciji DITa. DIT vodi upravni odbor in predsednik je v vsaki mandatni dobi iz druge DO. Trenutno je predsednik iz Alplesa. Sekcija DITa LIP Bled združuje 49 članov. Člani plačujemo članarino, v kateri je vključena tudi naročnina za revijo LES, ki jo prejemamo.

V republiškem merilu je

NOSITE KRESNIČKO!

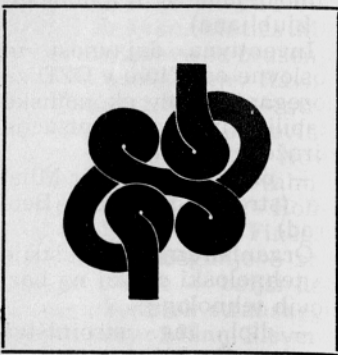
Kaj je hujšega od zavesti, da smo zaradi malomarnosti poskodovali človeka ali mu celo ugasnili življenje, zato spoštujemo red, ki je na cesti potreben bolj kot na katerem koli drugem področju.

Delovna akcija v Betinu

Duhovito opisana delovna akcija v Betinu me je spodbudila, da opišem nemogoče početje, ki je bilo zaključeno s požigom gozdnih tal, ki daje žalosten videz noremu početju.

Razdiralna naravna sila, ki je pustošila po gozdovih, je hudo načela tudi gozd v Betinu in s tem tudi njegove prirodne pogoje gozdne rasti. Udeleženci delovne akcije bi morali težiti, da se z ustvarjalno težnjo čim bolj omilijo povzročena škoda. Nimam namena, da bi za vsako ceno dokazoval ustaljeni gozdni red, da je zlaganje sečnih odpadkov v danem primeru edino pravilno ravnanje. Vodstvo delovne akcije in strokovni delavci bi morali odrediti, da se sečne odpadke zлага v manjše kupe in z njimi prekrili panje, ki dajejo žalosten videz upuščenemu gozdu. Ustaljen gozdni red je nujno pogojen s pripravo tal, saj bo celotno površino nujno obnoviti z ustreznimi drevesno vrsto. Zlaganje vej v kupe bi zahtevalo mnogo manj nepotrebne- ga dela, saj bi te ostale v ne-

posredni bližini izvora. Organski ostanki v gozdu so poleg biološke podlage glavna tvorba tal in pglavlni vir rastlinske hrane, ki bo nujno potrebna mlademu gozdu.

Veliko vneme je bilo potrebno, da so udeleženci po nepotrebnem vlekli vejevje preko potoka na rob cestišča, kjer so prižigali kresove. To, kar ni uspelo viharju, so z lahkoto opravili udeleženci, saj je skupaj z vejevjem pogorelo še del osiromašenih gozdnih tal, ki mimoidoče spominja na nesmiselno početje.

GF

Kolesarjenje

Kolesarjenje kot oblika rekreacije je znana že dalj časa. Prvi poskusi napraviti kolo segajo že v srednji vek. Prvo kolo, ki še najbolj spominja na današnja kolesa pa je uspelo sestaviti šele leta 1817 Nemcu Karlu Dreisu. To je bilo pravzaprav dvokolo, voznik ga je moral poganjati na način, da se je z nogama odriival od tal. Čeprav je bilo na tak način precej težko potovati, se je dvokolo obdržalo v splošni rabi. Korak naprej je poskus Francoza Mischana, ki je zgradil lažjo draisino, zlasti z lažjimi kolesi, opremljenimi z oblogo iz polne gume in pedali, fiksno vdelanimi v prednje kolo.

Na tej osnovi je kolo doživelo svoj nadaljnji razvoj, ki je nekaj časa šel v smer povečanja prednjega kolesa, dokler ni k izboljšavam pripomogla iznajdba prenosov. Vsekakor je bilo tako kolo varnejše za vožnjo, kajti predhodno z velikim prednjim kolesom je pogojevalo precej hudih padcev. Poleg prednosti zaradi manj padcev je bilo udobno še z vidika prenosov in še zlasti potem, ki so skonstruirali zobnik s prostim tekom. Tako po svetu kakor tudi pri nas so ta manjša kolesa začela spodrivati večja neokretna, še zlasti po letu 1890.

Kdaj natančno je kolo prispelelo v slovenske dežele, bi težko povedali, kajti nekimi oprijemljivimi podatki iz teh časov ni na razpolago. V bistvu je imelo kolo prestižno vlogo predvsem v narodnostni politiki. Slovenski rodoljubi so v tej smeri začeli množično ustanavljati kolesarska društva, ki so gojila rekreativno pa tudi tekmovalno kolesarjenje. Da je bilo kolesarjenje močno razvito že pred današnjim stoletjem, je razvidno že iz podatkov, da je bil v Ljubljani leta 1896 sprejet deželni zakon za vojvodino Kranjsko, ki je v obliki cestnopolijskih predpisov določal, kako se morajo kolesarji ravnati v splošnem prometu. Ta zakon je leta 1897 sprejel tudi ljubljanski občinski svet.

Letnica organiziranih začetkov kolesarjenja na Slovenskem, ki je poznana, je leto 1887. Takrat so vneti navdušenci v Ljubljani ustanovili interno društvo Dvanajsterica, ki je delovalo samo medsebojno povezano, brez dovoljenja oblasti.

To obdobje je trajalo do leta 1892, ko so ljubljanskim kolesarjem najprej sledili kolesarji iz Celja in nato še iz Trsta. Nekaj mesecev v letu 1888 je obstojal tudi klub v Kranju, vendar je kmalu prenehal delovati. Začetna dejavnost teh društev je bila predvsem v organiziranju družabnih večerov in organiziranih izletov s kolesom. Ta dejavnost pa je kmalu prerasla v tekmovalni karakter, ki je ravno tako pritegnila dosti kolesarjev.

Kako je potekal razvoj kolesa in kolesarjenja od začetnih časov do danes na tem mestu ne bi opisoval. Nas zanima predvsem kakšno vlogo ima kolo v današnjem času. Po tehnični plati oziroma obliki se kolo ne razlikuje bistveno od začetne forme. Razlike so predvsem v doterani materialov in sestavnih delov. Od začetnih težkih, masivnih koles so nastala današnja lahka, okretna kolesa, ki izkoriščajo materiale kot so aluminij, titan ipd., poleg tega je za današnja kolesa značilna uporaba velikega števila prenosov po želji, ki so kolo še bolj približala današnjemu človeku, željnemu in potrebnemu rekreacije.

Vsekakor je za nas zanimiva predvsem možnost kolesa za zadovoljevanje in potrebo človeka po rekreaciji in gibanju. Rekreacija je v današnji dobi vedno bolj pomemben činitelj v človekovem življenju. Človek si je od povojnih let do danes ustvaril določeno stopnjo standarda, ki ga v bistvu utesnjuje in katero ga sili nazaj v naravo, v gibanje. Kolo je pri tem lahko v veliko pomoč. Poleg tega, da človeka, katerega delo gre vedno bolj v smer avtomatizacije, sprošča in regenerira, ga fizično obremeni do te mere, da je sposoben prenašati napore in obremenitve vsakdanjosti. Po drugi strani pa človeka vrača v naravo, v tisto

naravo, iz katere človek izhaja in od katere je odvisen.

Sodobno življenje je življenje hitrega tempa in vedno večjih psihičnih naporov. Zato se človek mora psihično in fizično sprostiti in odpočiti. V smislu rekreacije tem zahtevam odgovarjajo hoja, sproščen tek, planinarjenje, kolesarjenje in podobni športi, ki si povezani z naravo. Človek v današnjem času preveč hiti, nima časa za drobne radosti, za sočloveka, žene ga sla po boljšem, višjem. Prav zaradi tega je potrebno, da se občasno izpreže iz tega kolesja, kajti samo na tak način bo lahko zdrav in sposoben dočakal svojo pokojnino. Zato je pomembno, da pravočasno navadi tako sebe kakor svoje najbližje na dnevni oziroma tedenski čas za rekreacijo. Rekreacija v naravnem, odprtem prostoru pomaga spoznavati in odkrivati sočloveka, pomaga človeku pri premagovanju življenjskih problemov in težav in eden od načinov za doseg tega je tudi rekreativno kolesarjenje.

Pri nas se mišljenja o koristnosti rekreacije še razhajajo. Velikemu številu ljudi je primarno še vedno stremljenje za doseg čimvišje stopnje materialnega statusa oziroma čimvišjega standarda. V zahodnih, razvitejših državah pa je mišljenje o koristnosti rekreativnega gibanja že preraslo zgolj pridobitniško miselnost. Zlasti v času vikenda je moč videti gruče ljudi, ki tečejo, hodijo, kolesarijo.

Lahko pa rečem, da se v zadnjem času nekaj podobnega dogaja tudi pri nas. Kolo vedno bolj pridobiva na veljavi in tudi postaja vedno bolj cenjeno prevozno sredstvo.

Pri rekreativnem kolesarjenju je važna v prvi vrsti izbira kolesa in tudi trasa za kolesarjenje. Tudi pri nas so na voljo lahka kolesa z aluminijastimi obroči in prestavi, ki nam omogočajo udobno in lahkotno vožnjo.

Za rekreativno kolesarjenje je priporočljivo nabaviti normalne žične zračnice, ki niso nič širše od takomenovanih cevastih zračnic ali tabularjev. Sicer tudi tabularji na lepih cestah zdržijo po 1000 km in več, vendar pa je smisel rekreativnega kolesarjenja tudi spoznavanje odročnejših krajev, neokrnjene narave, kjer ceste niso vedno najboljše. Podobno je tudi s krmilom in sedežem. Za nevajenega kolesarja bo postal ozek sedež muka, ravno tako pa dirkalno krmilo, ki sili kolesarja k sklonjeni drži. Sicer je pri nas še vse premalo poskrbljeno za široko izbiro kolesarskega materiala, poleg tega pa je posebno v času poletne sezone do kolesa težko priti, zato lahko nabavimo tistega, ki je na voljo. Verjetno bo potrebno še nekaj časa, da bo možno tudi pri nas nabaviti res kolo, katerega si želimo in ki našemu načinu vožnje najbolj odgovarja. V zahodnih deželah so trgovine s kolesarskimi potrebščinami in hkrati tudi delavnice praktično v vsaki vasi.

Vseeno pa je dobro, če vemo par stvari o kolesu, preden se odločimo za nakup. Predvsem je to izbira velikosti kolesa. Če je le mogoče, skušajmo nabaviti svoji višini primerno velikost kolesa. Pravilno pozicijo na kolesu pa lahko korigiramo z nastavitvijo višine sedeža in višino krmila. Sedež naj bi bil dvignjen toliko, da noga v najnižji točki pedaliranja ni povsem iztegnje-

na, vendar le nekoliko pokrčena. Višina krmila naj bo v začetku nekoliko višja od višine sedeža, polagoma pa naj se spušča do dva prsta pod višino sedeža.

Poleg tega so za varno in lahkotno vožnjo pomembne prestave, zavore, pri daljših relacijah pa tudi prtljažnik. Poznamo različne izvedbe prestavnih mehanizmov. Od najenostavnejših na tri prestavna razmerja do izpopolnjenih z dvanajst, petnajst ali pa tudi več prestavnimi razmerji. Največ so v rabi mehanizmi na deset in dvanajst prestav. Pogonska verižnica ima največkrat 42, večja pa 52, 53 ali 54 zob. Pomembnejša je izbira zadnjega zobnika. Za normalne vožnje brez večjih vzponov so najobičajnejši zobniki z verižnicami na 13, 15, 17, 19, 21 zob, pri izbiri proge z večjimi vzponi pa bomo namesto 19 in 21 zob izbrali verižnice z 22 do 24 ali tudi več zobmi. Seveda pa lahko izberemo tudi šestredni zobnik, pri katerem imamo še večje možnosti kombiniranja. Vzemimo za primer prestavno razmerje 53 x 13. Z enim obratom pedala bomo premagali pot dolžine 8,70 m, pri prestavnem razmerju 42 x 24 pa le 3,82 m. Za vožnjo po ravnem terenu brez dodatnega bremena mora kolesar pritiskati na pedale s silo približno 10 kg, pri vožnji navkreber pa se ta sila precej poveča. Pri tem veliko vlogo igra tudi veter in pa trenje.

Pri hitrosti 20 km/h mora kolesar na strmini 5% pritiskati na pedale s silo približno 36 kg. Pri povečanju strmine se ta sila zveča in v primeru, da ne bomo izbrali promernega prestavnega razmerja, se bomo v strmini ustavili in morali pot nadaljevati peš. Zato je predvsem v vožnji navkreber pomembno pravočasno in primerno izbrati prestavno razmerje, ki nam bo omogočilo nadaljevanje vožnje v klanc. Posebno začetnikom se dogaja, da hočejo z istim prenosom prevoziti ves klanc; ko ugotovijo, da to ne bodo zmogli,

panično in na brzino poizkušajo prestaviti v lažjo prestavo. Pri tem zaradi prepočasne vožnje veriga ne more slediti premiku menjalnika. Prihaja do vijuganja po cestišču in tudi padcev. Zato je za pravilno prestavljanje ročice menjalnika potrebno najprej se naučiti prestavljati na ravnem cestišču, da ne bo prihajalo do nesreč in poškodb. Lahko bi še veliko pisal o prenosih, menjalnikih in načinu prestavljanja, vendar je to najlažje pokazati in naučiti se v praksi.

Pri zaviranju je pomembno, da na obe zavori zaviramo istočasno in enakomerno, da so zavorne čeljusti pravilno odmeknjene od obroča in da gumice niso preveč iztrošene. Od časa do časa tudi izvlečemo žično pletenico iz pregibnega vodila in jo namažemo. Kadar se posamezne žice strgajo, je najbolje da takoj zamenjamo celo pletenico.

Če na koncu povzamemo nekaj že prej napisanih stvari, moramo pred vožnjo s kolesom upoštevati: pravilno nastavitvevi sedeža in krmila, pravilno nastavitvevi ročice menjalnika, pravilno nastavitvevi zavornih čeljusti, zadosten pritisk v zračnicah in še par drobnih stvari, ki se pokažejo sproti.

Pomembno je tudi od časa do časa kolo podmazati, da bolje teče in tudi ne rjavi; pomembno je sprotno čiščenje, saj le tako najlaže ugotovimo morebitne napake ali pomanjkljivosti.

Če bomo upoštevali vsa navodila, ne bomo imeli problemov s kolesom in tudi vožnja nam bo v užitek.

Rakuš

Nova koča v Vratih

Planinsko kočo v Vratih so zgradili že leta 1958, postavila jo je Kmetijska zadruga Dovje — Mojstrana. Ko se je zadruga priključila k lesnoindustrijskemu podjetju Bled, je tudi koča postala lastnina LIP Bled.

Iz Aljaževega doma, ki je oddaljen le nekaj sto metrov od koče, so že tedaj napeljali vodo in elektriko. V vseh letih je koča zahtevala tudi manjših popravil. Lani pa smo ugotovili, da je resnično dotrajana in potrebna nove podobe. Tako smo se odločili, da bomo kočo porušili. Na istem prostoru smo postavili nove temelje. Našli smo tudi delavce, ki so prostovoljno

opravili nekaj ur pri izkopu temeljev. Gradbena dela so prevzeli delavci Gradisa z Jesenic.

Na temeljih bomo postavili brunarico, ki se bo arhitektonsko vključila v okolico pod triglavskimi vršaci. Naša koča v Vratih spada v osrednje območje Triglavskega narodnega parka in mora biti zgrajena v taksem stilu kot zahtevajo urbanisti. Tudi kritina mora biti lesena.

Žal pa letos ne bo koča pripravljena za dopustnike, ker ne bo zgrajena do zadnje faze. Toda lahko rečemo, da bo za vnaprej letovanje v njej prijetno in udobno.

Noč

Selce pri Crikvenici (leta 1972): Priprave kolesarjev KK Bled skupno z ekipo RC Iso-span iz Avstrije

Od leve proti desni: Rejc Milan, Rakuš Mirko, Knaflič Stane, Terglav Brane

Leta 1977 je bila napeljana v našo kočo v Vratih tudi elektrika

Visoko priznanje dr. Jožu Rusu in nekaterim zaslužnim javnim delavcem

Na 24. ločenih sejah vseh treh zborov skupščine občine Radovljica 11. julija so delegati sprejeli odlok o imenovanju blejskega rojaka dr. Joža Rusa za častnega občana občine Radovljica. Joža Rus se je rodil pred 91 leti na Bledu in se je že od mladih let nenehno udeleževal v naprednem gibanju. Bil je v bojih za severno mejo po prvi svetovni vojni, nato pa je aktivno deloval v vodstvu demokratičnega kri-

la Sokola. Med obema vojnama je opravljal sodniško službo, nazadnje kot predsednik upravnega sodišča v Celju.

Že takoj po okupaciji se je pridružil kot predstavnik levega krila Sokola komunistom v pripravah na ustanovitev OF, katere soustanovitelj je bil. Med NOB je opravljal najvišje politične funkcije. Bil je podpredsednik AVNOJa, po osvoboditvi pa republiški in zvezni posla-

nec, zdaj pa je član Sveta republike.

Vseskozi je bil ustvarjalno prisoten v političnem življenju naše občine in Bleda, kamor je vedno rad zahajal in se pomenkoval o vsakdanjih problemih svojega rojstnega kraja.

Vsi trije zbori občinske skupščine so na isti seji sprejeli tudi sklep, da prejme za praznik občine Radovljica Veliko plaketo občine

Radovljica Tone Svetina, pisatelj in kipar z Bleda. Plaketo občine Radovljica pa bodo po sklepu vseh treh zborov občinske skupščine prejeli Franc Arh iz Bohinjske Bistrice, Božo Benedik

in Cveto Čuk z Bleda, Štefan Hajdinjak iz Ovsiš pri Podnartu, dr. Marjan Žilič iz Radovljice in Gasilsko društvo Bohinjska Bistrica, ki 22. julija slavi 100-letnico ustanovitve.

Podeljena priznanja ob dnevu borca v naši občini

V počastitev dneva borca je bila osrednja slovesnost v radovljiški občini 2. julija v Družbenem centru Lesce, kjer je bila slavnostna seja občinskega odbora ZZB NOV Radovljica. Udeležili so se je tudi predstavniki občinskih in krajevnih družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine in krajevne skupnosti in letošnji nagrajenci.

Po slavnostnem govoru predsednika občinske organizacije ZZB NOV Slavka Staroverskega so zaslužnim posameznikom, jubilarom in organizacijam podelili priznanja in nagrade.

Priznanje Medobčinskega sveta ZZB NOV za Gorenjsko so prejeli Ivan Cerkovnik iz Ribčevega laza, Anton Dežman iz Otoč, Franc Fi-

ster s Prezrenj, dr. Marija Grm iz Radovljice, Slavko Jamar z Gorjuš, Slavko Jamar iz Bohinjske Bistrice, Angela Podobnik z Lancovega, Aleksander Rozman iz Ribčevega laza, Marija Stare in Janez Strgar z Bleda, Ivan Štular iz Podnarta, Filip Šubelj iz Srednje vasi v Bohinju ter harmonikarski orkester Glasbene šole Radovljica.

Jubilejne knjižne nagrade za življenjske obletnice so prejeli Franc Fister s Prezrenj, Franc Grm iz Srednje vasi v Bohinju, Slavko Jamar z Gorjuš, Slavko Kariž iz Radovljice, Jože Koselj iz Otoč, Albin Polajnar iz Bo-

hinjske Bistrice, Franc Potočnik iz Mošenj, Filip Sitar z Mišač, Roman Uršič z Bleda, Jakob Zupan iz Kroke in Franc Žmitek iz Studorja v Bohinju.

Posebna priznanja odbora skupnosti Gorenjskega odreda NOV in POS za zasluge med NOB in skrb za borce in ranjence tega odreda v najtežjih časih so prejele kmečke domačije pri Pangrcu v Radovni, pri Matičku na Brnikih, pri Zotlarju v Lipnici 1, pri Čačmanu v Kropi 39 pri Pogvajnu na Mišačah 9, pri Kovačevih na Lepencah, pri Travnikarju na Nemškem rovtu in pri Primašču na Kupljenku.

Gorjanski pevci na domačem odru

Spodbudno pomlajevanje gasilskih vrst

Med pomembnejše naloge, ki so si jih zadali gasilci v občini Radovljica in si jih zapisali v program Gasilske zveze občine v naslednjih letih je skrb za pomlajevanje in pridobivanje novih aktivnih članov. To je še posebno važno za sprotno obnavljanje ekip civilne zaščite, kjer so razen izkušenih gasilcev vključeni tudi mladinci in ženske.

Najbolj spodbudno je, da zanimanje za gasilstvo narašča že pri pionirjih. V občini imajo kar pri 17 gasilskih društvih ustanovljene gasilske pionirske desetine, ki jih nameravajo še pomnožiti v drugih društvih, kjer te še ne obstojajo.

Prav tako velja pohvaliti prizadevanja pri ustanavljanju društev Mladi gasilec po osnovnih šolah. Takšna društva že uspešno delujejo pri osnovnih šolah dr. Janez Mencinger v Bohinjski Bistrici, Bratov Žvan v Gorjah, Staneta Žagarja v Lipnici in na podružnični šoli v Ljubnem. Povprečno v vsakem šolskem društvu je zaenkrat okoli 30 mladih gasilcev — pionirjev.

V soboto 23. junija je bil v domu TVD Partizan v Zgornjih Gorjah koncert gorjanskega moškega pevskega zbora. Izvajal je narodne in umetne pesmi. Krajanji Gorji radi poslušajo koncerte, ki pa so žal redki. Posebno navdušeni poslušalci so takrat, kadar nastopajo domači pevci ali godbeniki. Žal pa tokrat dvorana ni bila polna, ker je nevihta preprečila marsikateremu krajanu obisk koncerta.

V Gorjah je že stara pevška tradicija, saj so Gorjanci

imeli dober pevski zbor že pred vojno. Vodil ga je takratni cerkveni organist Tone Bižal. Med vojno Gorjanci niso peli, tudi več let po vojni ne. Moški pevski zbor, ki ga vodi Marjan Eržen, je bil ustanovljen leta 1981, šteje pa 19 članov. Zbor dela marljivo, saj člani zbora redno obiskujejo vaje, ki jih imajo v Osnovni šoli. Upamo, da bo zbor še naprej delal tako vztrajno in da bomo njihovo pesem še večkrat slišali.

Jože Ambrožič

Člani IGD TO Mojstrana pred pričetkom gasilske vaje

Krajevni praznik v Ribnem

19. junija letos so krajanji Ribnega praznovali. Društva in družbenopolitične organizacije iz te krajevne skupnosti so dobro pripravili program praznovanja.

V petek, 15. 6. so ob 20. uri gasilci prikazali združeno gasilsko vajo skupaj s člani CZ pri Zadrudnem domu Ribno. Naslednjega dne se je odvijal nogometni turnir za pokal KS pod Ribensko goro. Popoldne istega dne pa so otvorili preurejeni prireditveni prostor pod Ribensko goro. Proslava se je pričela ob 15.30, sodelovali pa so učenci osnovne šole Ribno, člani DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega ter folklorna skupina. Za veselo vzdušje in razpoloženje so poskrbeli člani domačega ansambla Klas, domačini in vabljeni pa so se ob živahnih zvokih glasbe veselo zavrteli.

Letos ima krajevni praznik še poseben pomen, saj bodo vse štiri vasi, ki spadajo v KS Ribno dobile telefonske vode, gradijo pa tudi z vso vnemo mrliško vežico.

Vesna

Mali kotiček

Partizanska pot mojega starega ata

Prosila sem starega očeta, da mi pripoveduje o kateremkoli doživljanju med drugo svetovno vojno. Rad se je odzval, zato sem zapisala njegovo pripoved v dobesednem govoru:

»Med drugo svetovno vojno sem bil partizan. Zadrževal sem se po Primorskem. Bilo je kar hudo zaradi hrane. 4. marca 1944 smo šli s tovariši v akcijo, da si nabavimo hrane. Bili smo izdani, zato se je ta akcija slabo končala.

Zvečer ob 23. uri smo bili v neki hiši, v vasi Hotavljice. Jaz in še trije moji kolegi smo v kleti nalagali krompir, medtem pa so Nemci hišo obkolili in streljali na vse strani. V kleti nas je bilo sedem. Nemci so nas poklicali ven. Prva sta odšla dva mlada fanta — partizana. Pokosile so ju nemške strojnice. Potem sem stopil še jaz in moji kolegi. Sreča moja je bila, da sem bil prejšnji dve leti v Nemčiji in sem dobro obvladal nemščino. Najprej so nas od glave do pete preiskali. Četrte ure smo stali pred kletjo kot talci, Nemci pa so nam v prsi tiščali strojnične cevi. Odnjali so nas v hišo in zopet postrojili ob steno. Tam smo morali stati toliko časa, dokler ni prišla komanda, da ni padel nihče od nemških vojakov. Strojnice so umaknili, mi pa smo morali po dva in dva znositi padle partizanske tovariše v bližnji kozolec. Žrtev je bilo osemindeset. Zadnji tovariš je bil partizanski komandir, ki je skočil v svinjak in se v glavo ustrelil s pištolo. Ni dobro zadel, zato sem dobil ukaz, da ga moram iskat v svinjak in mu odvzeti orožje in denarnico. Odnese sem ga na dvorišče. Dva Nemca sta stala pri njem in tisti, ki je stal pri nogah, je dvignil strojnico in komandirju prestrelil prsi. Pri tej hiši so imeli tudi krave. Nemci so jo ustrelili in jo skupaj še z dvema našima ranjencema naložili na tovornjak, ki je odpeljal neznan kam. Mene in tovariše

so odpeljali v bunker v Gorenjo vas. Tam smo bili en dan in eno noč, potem pa so nas odpeljali v Kranj, na policijo k zaslišanju. Še isto noč so nas potem odpeljali v Begunje. Tam so nas spet pregledali in zaslišali. Hrane nismo dobili nič. Bili smo hudo lačni. Med zaslišanjem naslednji dan so me brcali in suvali v rebra s trdimi vojaškimi škornji in puškinimi kopiti. Padel sem v nezavest. Ne vem, kaj so še potem delali z mano. Še danes imam posledice na nogi.

V Begunjah smo bili šestnajst dni, nato pa so nas odpeljali v taborišče Salzburg. Tam smo bili šestnajst mesecev pod strogim nadzorstvom. Bilo je zelo neprijetno v celicah, ker so Angleži in Amerikanci nenehno bombardirali. Mučili nas v Salzburgu niso, vendar smo trpeli hudo lakoto. Pomagal sem si z odpadki za postajnim poslopjem. Posrečilo se mi je, da sem včasih našel še dobre kosti in kakšen košček kruha. Meni in mojemu kolegu Jožu Staretu se je posrečilo, da sva pobegnili iz Salzburga en dan prej, ko so poslopje zavzeli Angleži in Amerikanci. Pešačila sva do Beljaka. V Beljaku sva se zadržala kakih štirinajst dni. Hrano so nama dajali Angleži in Amerikanci. Zagrozili so nama, če se ne prijaviva za ameriški transport, bodo ukinili hrano. To so res storili. Z Jožem nisva imela denarja ne kart, zato ni bilo drugega izhoda, kot da se podava čez mejo. Kljub temu da je bilo okrog meje okoli deset kilometrov zastraženo območje, sva uspela prestopiti mejo. Hodila sva štiri dni in noči. Nisva vedela ali je pri nas še vojna. Težko sva se privlekla do doma, saj sva skoraj pet dni živela samo od nekaj požirkov vode.

Ko sva prispela do doma, sva se javila na vojaško-partizansko komando in še tri mesece služila vojaščino v Ljubljani. Občutek, da sva spet doma, v svobodni domovini, je bil enkrat.

Nataša Smukavec

Križem po Bolgariji in Turčiji

Nadaljevanje

Ko smo ga vprašali, kakšna je cesta, je možak brez premisleka odgovoril — odlična, se pravi asfaltirana. Naša Simca 1300 bo kos tej 120 km poti še prej kot v dveh urah — smo si dopovedovali in se pognali v Ipsalo. Toda že Ipsala nas je grenko razočarala. Prišli smo v od boga zanemarjeno vas s pritličnimi bajtami, okoli katerih se je kar trlo veselih vaščanov v pisanih oblačilih, ki so proslavljali bajram.

Po brezpotjih v neznano

Po nekaj sto metrih skozi naselje, se je naenkrat asfaltirana cesta prenehala.

Pijani mladeniči, med katerimi smo takoj lahko opazili zdomske dopustnike v novih oblekah nemškega kraja s širokimi pisanimi kravata in s steklenicami piva v rokah so se nam približali, da bi se postavili pred domačini z nemščino, so pričeli spraševati kam želimo. Povedali smo jim, da smo namenjeni v Jedrene in jih vprašali, kakšna je cesta. Gut Strassel, so nam zatrjevali in nam pokazali prašno makadamsko pot na sever. Od nekod je prdivjal v oblaku rumenega prahu velik opel z nemško registracijo s pijanimi zdomci in se ustavil sredi vasi. Nekje je tulil zvočnik turške narodne pesmi in mladeniči so objeti okoli ramen tulili skupaj z zvočnikom. Sramežljive ženske in otroci so se stiskali v gručah in ženske so vse zaverovane in ponosne gledale svoje pijane junake.

Zdomski opel se je spet pognal iz vasi po prašni poti z neugnanimi mladeniči, ki so nam z rokami kazali, da naj vozimo za njimi. Fantje so bili kar pošteno nabasani. Njihov opel je drvel po kotanjski poti z več kot 80 km na uro, čeprav si mi nismo mogli zamisliti, da bi lahko pognali našo Simco več kot s 40 km. Še preden smo se znašli na planem, se je dirjač opel zgubil v oblaku prahu na gričevnatem obzorju.

O kakšni asfaltirani cesti ni bilo nikjer ne duha ne sluha. Zaman smo gledali v avtomobilsko karto in se razgledovali okoli sebe. Vse naokrog je bila sama valovita in rjava goličava brez naselij in poti. Edina pot, po kateri smo se počasi pomikali proti severu, je bila bolj podobna zanemarjeni puščaški cesti, ki se je vijugala po blagih gričih, ponekod široka tudi 10 metrov. Po več kot polurnem negotovem tavanju, ki nas je v močni pripeki že močno utrudilo, smo končno srečali razmajani avtobus, ki se je divje podil proti nam. Zaustavili smo ga in drznega voznika vprašali za smer proti Jedrenom, misleč, da smo gotovo zašli. Le-ta nas je hitro potolažil, da smo na pravi poti in da bomo kmalu prišli na asfalt. Najprej moramo priti do naselja Buktepe je dejal, nato pa bomo že na cesti. Buljili

smo v karto in neštetokrat ponavljali to čudno ime. Buktepe smo našli čez pol ure na položnem hribu. Naselje še bolj zapuščenih nizkih bivališč in blata ter slame, kot tistih v Ipsali, je bilo spet polno poldivjih ljudi, ki so praznovali bajram in bujli v nas kot da smo pravkar padli z marsa. Ustavili smo se pred mošejo in vprašali moškega, ki je zgedel še kolikortoliko civiliziran, kje je asfalt. Turek pa je samo odkimaval, kar po turško pomeni pritrjevanje, se pravi da smo na pravi poti. Razen besede asfalt ni ničesar razumel. Spomnil sem se nekaj turcizmov iz srbohrvaškega jezika in ugotovil, da je burda cesta. Potlej smo kar naprej spraševali samo za »burda asfalt«, če so možakarji odkimavali z glavo smo šli prav, če pa so kimali smo zgrešili. Kakšna sreča, da smo znali vsaj ti dve besedi. Tudi v tej zakotni vasi sta se podila dva zdomska avtomobila in hupala kot bi hotela opozoriti celo Turčijo nase. Ura je bila že dve, mi pa smo se še vedno počasi cijazili po brezpotju najbolj zahodne turške dežele, kot bi bili del puščaške ekspedicije.

In ko smo bili z živci popolnoma pri koncu, opustili smo že sleherno upanje, da bi se vrnili v Grčijo, smo zagledali pred seboj dolgo pričakovano asfaltirano cesto pri mestecu Uzunkopru. Sredi mesteca je bilo nekakšno sejmišče z luna parkom in množico vojaštva. Spet so tulili zvočniki, udarjali bobni in piskale piščali. Vojaki in civilisti so se podili med stojnicami, se vozili na avtomobilčkih in vrtljakih. Tu so bili moški še bolj pijani kot tisti, ki smo jih videli prej. Slavje bajrama se je proti večeru vse bolj stopnjevalo. Avtomobilski promet je postal vse gostejši in vedno več je bilo zdomskih oplov, bembejev in avdijev z nemškimi tablicami. Džipi z vojaško policijo, v belih čeladah, so križarili po mestecu. Sicer pa je Uzunkopru le dva do tri km vzhodno od grške meje. Tudi v tem delu zahodne Turčije ob grških mejah je stacionirano precej motoriziranih in oklepnih enot. Očitno atlantsko zavezništvo med obema balkanskima zaveznicama ni tako pristno kot bi moralo biti. V zgočem popoldanskem soncu smo se po štirih urah naporne in negotove vožnje končno pripeljali po novi asfaltirani cesti do Havse, mesta na glavni magistralni cesti, ki vodi iz Istanbula v Jedrene. Od tod je le še okoli 26 km do Jedren. Z debelim slojem prahu na avtu smo bili ob 16. uri pred grškim konzulatom v središču Jedren.

Konzulat ne dela

Ustavili smo se pred dvonadstropno hišo z modrobelo grško zastavo in pozvonili pri glavnem vhodu. Zaman. Nihče se ni oglasil. Izgledalo je kot bi hiša izumrla. V bližnji recepciji turistične menjalnice smo se zanimali kakšne možnosti imamo, da bi dobili vizum. Mlad turi-

stični uradnik nam je bil takoj na uslugo. Rad bi nam pomagal, pa ni vedel kako. Slednjič je telefoniral na grški konzulat in vse je kazalo, da bomo vizume le dobili. Še enkrat nas je napotil na konzulat. Na naše zvonjenje se je z okna prvega nadstropja oglašil polizan uradnik in nas na kratko odpravil z naročilom, da naj se zglasimo naslednje jutro, nato pa bomo čez dva dni dobili željene vize. To je povedal in zaprl okno, mi pa smo obstali spodaj z dolgimi nosovi. Naš načrt, da prečkamo grško mejo pri Jedrenah je tudi propadel. Tako smo dokončno opustili misel na sončno Grčijo in pri tem preklinjali polkovniško diktaturo in vse grške konzule na svetu.

Na vso jezo smo se ustavili v hotelu Sultan in si naročili izdatno evropsko malico. Turki so nam na vsem lepem postali veliko bolj simpatični in to opravičeno.

Spet v Bolgariji

Namesto v Grčijo, smo zaradi nepredvidenega pripetljaja z vizami, proti svoji volji morali še enkrat v Bolgarijo, če smo hoteli priti domov. Tokrat so bili turški in bolgarski mejni organi kar ljubeznivi. Bolgari so bili skoraj pristrčni. Ljubeznivo in hitro so opravili vse formalnosti in niti pregledali nam niso ničesar. Počutili smo se skoraj kot bi bili na naši meji. Zdaj smo to sosednjo deželo in ljudi gledali z večjo naklonjenostjo. Resnici na ljubo je treba povedati, da je tudi dejansko precejšnja razlika med Turčijo in Bolgarijo. Medtem, ko je Turčija še precej zanemarjena, je Bolgarija že na prvi pogled veliko bolj čista in civilizirana. Njihova polja so vzorno obdelana, vasi in mesta so snažna, polna cvetnih nasadov, promet je sicer skromnejši, vendar urejen, še bolj pa njihovi hoteli in gostišča. Vse to smo opazili celovito šele ob vrnitvi. Prednost za nas Jugoslovane je tudi v tem, da se z Bolgari lahko pogovorimo.

Prenočili smo v 35 km oddaljenem mestu Harmanliju, v sodobnem hotelu Hebras, ki se lahko primerja z vsakim našim hotelom B kategorije. Mesto ima okoli 20.000 prebivalcev in leži ob glavni cesti za Plovdiv in Sofijo. Za komfortno dvoposteljno sobo in zajtrk za 2 osebi smo plačali 7 levov in 40 stotink, kar je tudi po uradnem tečaju zelo poceni. Hrana v hotelu je okusna in izdatna, zato smo si prvič po treh dneh bivanja v Turčiji privoščili pošteno večerjo. V Hebrasu smo docela spremenili svoje mnenje o bolgarskih specialitetah, ki so resnično vredne svojega slovesa. Naslednje jutro smo se dobro prespani in odpočiti podali na pot proti Sofiji, z vmesnim opoldanskim postankom v mičnem Plovdivu, kjer smo v hotelu Marica obojevali.

Pozno popoldne smo že prispeli v Sofijo. Ker si jo prvič nismo dobro ogledali, smo to storili sedaj. Zapeljali smo se v središče mesta, ki je tlakovano s svetlo rumenimi ploščicami, obdajajo pa ga mogočne cerkve in palače, ki jih ob prvem obisku nismo utegnili videti. Spoznali smo, da bi bilo za ogled tega skoraj milijonskega

mesta potrebno še kar cel dan časa. Naš čas pa je bil kratko odmerjen. V eni od restavracij smo si še zadnjič privoščili zajetno porcijo njihovega znamenitega jogurta z okusnim pecivom in se ob prvem mraku podali po glavni cesti proti obmejnemu Dragomanu, kjer smo

prestopili bolgarsko-jugoslovansko mejo.

Čeprav nas je do doma razdvajalo še več kot tisoč kilometrov, smo že čutili blagodejnost domače gostilnosti in neprimerljive pristojnosti ljudi bratske republike Srbije.

Role

Upokojili so se V DSSS:

Zvonko JIRASEK

se je rodil v Virovitici 17. aprila 1923. leta. Pri šestih letih je pričel obiskovati osnovno šolo, 1934. leta pa je hodil v državno realno gimnazijo v Vitrovici. Zaradi finančnih težav je moral šolanje prekiniti. Izučil se je poklica. Strokovno šolo je v letu 1939 zaključil.

Življenjska pot ga je še pred vojno pripeljala na Bled, kjer je stanoval in živel pri svoji teti. Ko se je vojna začela, se je Zvonko aktivno pridružil partizanom. Vedel je, da se bojuje za pravično stvar in vedno je verjel v svetle cilje revolucionarnega gibanja. Prišli so težki dnevi, ko so Zvonka fašisti aretirali in ga zaprli v begunjske zapore. Šele marca 1945. leta so ga izpustili. Toda trpljenje v celici mu je pustilo bolezni. Kljub šibkemu zdravju pa se je 4. maja 1945 pridružil jeseniško-bohinjskemu odredu.

Od julija istega leta pa do pomladi 1946 je delal pri Narodni milici na tromeji v Kranjski gori. 3. decembra 1946 je vstopil v JLA.

15. novembra 1948 pa je začel združevati delo pri Lesno industrijskem podjetju Bled, kjer je kot komercialni referent in vodja domačega trga delal vse do upokojitve.

Zvonko Jirasek pripada tistim delavcem, ki so zgradili in dograjevali temelje naši delovni organizaciji. Nenehno je skrbel, da so se naši izdelki ugodno prodajali po vseh krajih naše širše ter ožje domovine. Poznal je in se povezoval v bogatem prijateljskem kontaktiranju z najrazličnejšimi kupci. Tudi z njegovo pomočjo je naša delovna organizacija dosegla uspehe in se uvrstila med eno vodilnih DO v naši občini.

Zvonko je od leta 1960 v ZK, rad je povedal odkrito in jasno besedo, vključeval se je v samoupravljanje, bil je član sveta za finance DO, član DŠ DO, delegat SIS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

S svojim vztrajnim in požrtvovalnim delom je lahko vzor mladim. V pokoju pa mu želimo mnogo zdravih in srečnih let.

Janez PETERMAN:

se je rodil 31. julija 1925 na Višelnici v Zgornjih Gorjah, izhaja iz delavske družine. Ljudsko šolo je obiskoval v Zgornjih Gorjah, leto dni je hodil v meščansko šolo, dve leti je obiskoval obrtno nadaljevalno šolo na Bledu.

Med narodnoosvobodilno borbo je deloval kot politdelegat v jeseniško-bohinjskem odredu. V letu 1946 je delal na Gozdni upravi na Bledu. 1. 9. 46 pa je začel delati kot pomočnik obratovodja na Lesno-industrijskem obratu Gorjana. Že leta 1948 je vstopil v zvezo komunistov in vedno je imel velik čut odgovornosti in z veliko natančnostjo opravljal delovne naloge. Leta 1952 je služboval v LIO Bohinjska Bistrica kot nižji komercialist ekonomske komercialne stroke. V drugi polovici istega leta je opravljal dolžnosti pomočnika obratovodja Lesno-industrijskega obrata v Bohinjski Bistrici. Od leta 1959 do 1962 je bil obratovodja v LIO Gorjana.

15. januarja 1962 je bil Janez imenovan za vodja tehnično-proizvodnega sektorja, kasneje nabavnega sektorja. Te delovne naloge je opravljal vse do časa, ko se je upokojil.

Tudi Janez je eden tistih klenih delavcev, ki so od vsega začetka pomagali izgrajevati delovno organizacijo, izboljševali proizvodne procese. Nenehno se je trudil, da je kljub zaostrenim gospodarskim razmeram proizvodnja tekla v smeri razvoja in izboljšanja. Delo je terjalo naporov, saj so se stalno pojavljale težave pri oskrbi z materiali, Janez pa je s svojo bogato izkušnostjo in marljivim delom izpeljal še tako zapleten primer. Jeklena volja ga je spremljala na vsakem koraku.

Veliko zdravih, mirnih in srečnih let mu želimo v pokoju in da bi se še srečali in obnavljali prijateljstvo.

Jože LAVRIČ

Rodil se je 4. februarja 1922 v Retjah pri Kočevju. Že v zgodnjih otroških letih se je zaposlil. V letih 1937 do konca vojne je delal v Zagrebu, Ribnici in Kočevju. Pripadal je tistim klenim in naprednim delavcem, ki so v marljivem delu videli pot do boljše prihodnosti.

Po vojni v letu 1947 je Jože začel delati v LIO Bohinjska Bistrica na tedanji žagi Markež. Ko so bili stroji montirani, je opravljal dela in naloge mojstra žage in brusilnice.

15. maja 1961 je bil po sklepu upravnega odbora Lesno industrijskega podjetja Bled razporejen za šefa kontrole proizvodnje v tehnični pripravi dela. Ob delu je tudi dokončal srednjo lesno tehniško šolo.

Po sklepu kadrovske komisije CDS LIP-a Bled je delal kot referent za lesno bilanco in kooperacijo. Delovne naloge in opravila nabavnika-prevzemalca je opravljal vse do konca lanskega leta, ko se je upokojil. To delo je bilo zelo zahtevno. Veliko je bilo treba potovati po naši domovini in tudi drugod. V zaostrenih pogojih gospodarjenja in krizi pa je zahtevala nabava reprodukcijskega materiala še posebne napore.

Jože Lavrič je član ZK že od 29. 8. 1957, bil je predsednik sindikalne organizacije v LIO Bohinjska Bistrica, predsednik obratnega delavskega sveta in v Bohinjski Bistrici je okoli leta 1950 delal v skupščini kot odbornik. Kasneje je bil predsednik skupščine stanovanjske skupnosti Radovljica in delegat republiške skupščine zbora proizvajalcev SRS.

V letu 1982 je bil izvoljen za predsednika delavskega sveta DSSS. Kljub napornim delovnim nalogam je vedno našel čas za samoupravno in politično udejstvovanje.

V pokoju mu želimo trdnega zdravja ter mirnih in srečnih let.

Kadrovske novice

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC JUNIJ 1984

	delavcev	pripravnikov
TOZD TOMAŽ GODEC		
Bohinjska Bistrica	475	4
TOZD REČICA	329	
TOZD MOJSTRANA	85	
TOZD PODNART	76	
TOZD TRGOVINA	27	
DSSS	90	4
	1082	8

ZAPOSILILI SO SE:

— v TO Tomaž Godec: KUSTERLE Darko, 1962 — SS, MAVRER Franc, 1964 — K, STARE Zdravko, 1964 — K, PEKOVEC Stanko, 1962 — NK,
 — v TO Rečica: STARE Miroslav, 1948 — K, KRAŠNA Miran, 1967 — Ks, PIRC Albina, 1945 — PK, MAGISTER Srečko, 1952 — VIS,
 — v TO Mojstrana: PETKOVIČ Stanko, 1959 — NK, ŠVAJGER Filip, 1952 — NK, VILMAN Bogomir, 1963 — NK,
 — v DSSS: SINKOVIČ Janja, 1959 — SS

ODŠLI IZ DO

— iz TO Tomaž Godec: MIKELJ Jože, NK — sporazumno pren., PEKOVEC Janez, NK — sporazumno pren., BLAŽIN Ana, NK — upokojitev, MENCINGER Milena, PK — upokojitev, ZUPANČIČ Sonja, PK — sporazumno pren., DEBELJAK Ivanka, PK — upokojitev
 iz TO Rečica: SINKOVIČ Janja, SS — premestitev v DSSS, KRALJ Stanislav, K — sporazumno
 iz TO Podnart: BUKOVAC David, K — sporazumno
 iz TO Trgovina: DEŽMAN Tončka, NS — upokojitev

POROČILI SO SE: PAPLER Zvone (DSSS).

RODILI SO SE: ZUPAN LIDIJI (TOZD Podnart) — hči, KOTNIK Francu (TOZD Rečica) — sin

Da bo za goste pripravljeno

V petek, dne 22. junija letos so delavci DSSS izvedli očiščevalno akcijo v našem počitniškem domu v Seči pri Portorožu. 11 delavcev (8 iz DSSS ter 3 iz TOZD Rečica) ter 8 delavk (6 iz DSSS in 2 iz TOZD Rečica) so se zbrali ob 18.00 uri pred DSSS zgradbo na Bledu. Ob prijetnem klepetu ter ubranem petju smo v večernih urah pripotovali v Sečo, kjer leži na griču naš obnovljen dom. Po prigrizku smo legli k počitku.

Naslednje jutro smo dobre volje pričeli delovno akcijo. Ženske so pospravljale in čistile nove sobe, ki so opremljene s pohištvo v smrekovem lesu. Tu so kopalnice s tušem, mizica z ogledalom. Spodnji prostor je povezan z zgornjim s stopnicami in lahko rečem, da je kot garsonjera v malem. Možakarji so tudi imeli polne roke dela. Postavljali so otroško igrišče za domom, odvažali zemljo in ostali material, nalagali stare kose pohištva na kamion ter urejali jedilnico. Poskrbeli so tudi za elektriko v jedilnici ter sproti postavljali

oz. sestavljali pohištvo v sobe.

Kuharica Marjana je marljivo in pridno poskrbela za lačne želodce, seveda pa tudi žeje nismo trpeli. Tod je hujša kot pri nas pod gorami.

V nedeljo se je vreme pokvarilo, razdivjalo se je neurje, toda delovna akcija se je nadaljevala. Iz starih polivilnih vreč smo naredili dežne plašče in nosili stvari po dvorišču na kamion.

Nedeljski dan se je nagibal že proti popoldnevu, ko smo se krepko podprli z nedeljskim kosilom. Sonce je močno posijalo na naš grič, posedeli smo malce na klopeh in že se je bilo treba posloviti. Še nekaj del je ostalo za naslednje dni. Ostal nam je prav prijeten spomin, da smo se z dobro voljo tudi tokrat udeležili delovne akcije. Marljive roke naših delavcev so tudi tokrat pokazale, da ni nobenega strahu prijete za lopato ali krtačo. Pripomogli smo pri ureditvi našega skupnega počitniškega doma, poskrbeli, da je za prve julijske goste pripravljeno.

Vesna

Dom v Seči

Na griču zelenem
naš dom stoji.
Od daleč nas vabi,
da preživimo v miru
tam nekaj sončnih dni.

Modro in jasno je
nebó, galebi nad gladino
otožno pojó, rožmarin
opojno dehti. V vročini
nas ob domu senca hladi.

Ko sonce zaide za rdeče
obzorje, morje je mirno.
Se nežna pesem oglašá,
ki jo vetrič na grič sem
prinaša, kjer naš dom stoji.

Vesna

V okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive v naši občini, ki ga izvaja komisija za kulturo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Radovljica in Kulturna skupnost Radovljica, so junija organizirali v veliki športni dvorani na Bledu uspešno kulturno zabavno prireditev »Večer jugoslovanskih pesmi in plesov«. V gosteh so imeli člane KUD Kostolac iz Kostolca v SR Srbiji, s katerimi uspešno sodeluje KUD Veriga Lesce.

Kulturne skupnosti vseh petih gorenjskih občin so že objavile skupni razpis za Prešernovo nagrado Gorenjske (v Glasu). To priznanje bodo februarja 1985 dobili zaslužni posamezniki za dosežke na kulturnoumetniškem ustvarjanju. Kandidate lahko predlagajo OZD s področja kulture, ZKO, DPO, KS in delovni ljudje, ki opravljajo kulturno dejavnost. Rok za prijave poteče s 1. novembrom 1984.

Včasih

*Pride čas, ko skrijem se
v školjko. Z mahom pokrijem
okamenelo oko in kar čakam:
bo, kar bo — piše v zenici*

Časa,

*kjer igralci še znajo igrati,
toda nikoli ne znajo zaspati.*

Pride čas, ko školjko

razbijem,

*si korenine zelene odvijem,
rdeče niti razpnem, pa*

kričati

*začnem: Saj sem še tu!
Nikamor ne zbežim, le
malo rumeno oko z zvezdico
brez mahu si zaželim!*

Vesna

NOSITE KRESNIČKO!

Milica bo v začetnem obdobju pešce brez teh obeskov le opozarjala in svetovala, le v izjemnih primerih pa sankcionirala, kar pa ne bo praksa v kasnejšem obdobju, zato priporočamo, da si svetlobne obeske nabavite čimprej.

Ko boš sam

*Ko boš sam ostal;
sredi soparnega
dne boš iskal
utrujeno srce.
Na žarke drobne
ga boš razdelil,
ga sestavljal in
miril. Morda ti
s toplo dlanjo uspelo
ne bo. Srce se samo
izgubilo bo nekje
sredi soparnega dne...*

Vesna

Glavni in odgovorni urednik:
Peter Debelak, tehnični
urednik: Nada Freljih, člani:
Franc Mencinger, Janez Stare,
Franc Globočnik, Branko Urh,
Anton Noč, Jure Ravnik,
Miro Kelbl in Ciril Kraigher.

Glasilu ni samo naloga urednika

Bliskovito je mesec okoli, spet je potrebno zbrati članke za novo številko glasila. Toda žal ugotavljamo, da je članke čedalje manj, posebno gospodarskih, aktualnih in takšnih novic, o katerih bi morali pisati. Nekateri se trudijo, pripravijo splošne novice. Toda zavedati se moramo, da je Glasilo odsev našega samoupravnega delovanja, proizvodnega dela, skratka življenja v naši delovni organizaciji.

Prav nič ni hvaležno delo tehničnega urednika, ki v nomen prosí miloščine —

članke, ko so roki za oddajo članke že davno potekli. Vemo, da so še zdrave, pametne misli, ideje in novice, informacije krožijo med našimi ljudmi v kolektivu. Zgodi se tudi marsikaj novega. Za pisanje pa morda ni interesa, čeprav ljudje med sabo vedo veliko povedati. Takšne in podobne misli bi vam radi posredovali, da boste pogumno vzeli pisalo v roke in napisali članek. Poguma in volje je treba, brez tega ne gre. Ostane bojažen, da bo naše Glasilo vedno bolj siromašno.

Vesna

Rešitev križanke iz 6. številke Glasila:

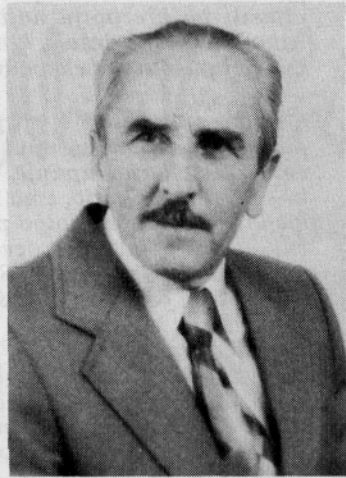
Vodoravno:

SKALA, B, LEROS, LIMOGES, E, IVES, DETEL, OB GM, NJASA, ROŽE, IKS, ANICA, OR, DAG, MALA

Prispelo je 17 rešitev.

Žreb je nagrade določil naslednjim:

1. nagrado 750 din Jani Beravs, DSSS
2. nagrado 500 din Ireni Benčina, DSSS
3. nagrado 250 din Matjažu Dolencu, TO Rečica

Anton Vidicu v slovo

Zopet je neizprosna smrt posegla v naše vrste. Tokrat je omahnil naš dragi prijatelj in sodelavec. Težka senca je legla z njegovim odhodom na svojce, prijatelje in sodelavce, ki smo cenili njegovo delo. Nenehni tok življenja pušča v naših vrstah boleče vrzeli. Nenaдна smrt nas je toliko bolj prizadela, ker je z delom veliko prispeval k boljšemu in srečnejšemu življenju.

Bogat z delovnimi izkušnjami se je leta 1955 zaposlil v našem podjetju. Opravljal je najbolj zahtevna dela, od upravljalca skobelnega stroja, izmenovodja in mojstra pri izdelavi vrat. Z znanjem in izvirnimi rešitvami je mnogo doprinesel k uspešnemu razvoju podjetja. V vseh letih aktivnega dela je tvorno sodeloval na strokovnem področju. Skupaj s sodelavci je spoznal, da je za ohranitev razvijajoče lesne industrije nujno ustanoviti industrijsko gasilsko društvo in tako je postal ustanovni član te humane organizacije. Ko se je leta 1976 poslovil od delovnega mesta, smo mu želeli, da bi po napornem delu, ki ga je spremljalo skozi življenje, živel svoje mirno življenje še mnogo let. Ob slovesu nas tolaži zavest, da za slehernim delovnim in poštenim človekom, kakršen je bil naš Tone, ostajajo njegova dejanja in zgled.

Po srcu in značaju je bil prijatelj, ki ni znal storiti človeku kaj žalega še manj slabega. Njegova tiha in skromna narava je bila vedno vedra in polna razumevanja in sočutja do ljudi. Kot človek je bil natančen, delaven in pošten. Tudi v letih upokojitve ni miroval in je nadaljeval z delom doma in tako pomagal svojim najdražjim. Ko nas je pred dvema meseci obiskal, in se pogovarjal s sodelavci, nismo vedeli, da je to njegovo slovo.

Vesnil se je delovnih uspehov in skrbno prebiral naše Glasilo. Prezgodaj nas je zapustil, z njim smo izgubili iskrenega prijatelja, družabnika in sodelavca. Odkritosrčen, delaven in pošten bo ostal v našem spominu.

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti dragega očeta

ANTONA VIDICA

se iskreno zahvaljujem vsem v DSSS in TO Rečica za podarjene vence in številno spremstvo na njegovi zadnji poti.
hčerka Marija in sorodniki